

(ilustrace k Čelakovskému a Wolkrovi), *Antonín Procházka* a *Jan Zrzavý* (ilustrace k Erbenově *Kytici*), *Karel Svoboda* (ilustrace k baladám Mickiewiczových a k Wolkrovi).

Výtvarní umělci se bezpočtukrát pokoušeli ilustračně doprovázet právě balady, které pro ně jsou inspirativní nejen svým dějem, nýbrž především dramatickým podáním a typickou atmosférou. Nepřekvapuje tedy, že třeba do reprezentativního vydání Erbenovy *Kytice* roku 1890 přispěli svými díly malíři *Karel* a *Adolf Liebscherovi*, *Luděk Marold*, *Felix Jenewein*, reliéfy k jednotlivým baladám *Stanislav Sucharda* a kresbami *Mikoláš Aleš*. O popularitě i výtvarné přitažlivosti balad Nerudových svědčí například to, že ilustrovaný časopis *Zlatá Praha* vypsal roku 1905 soutěž na jejich kreslířské vyjádření; dva výtvarníci si k tomu účelu zvolili *Baladu dětskou* (*J. Mandl* a *J. Šír*).

Jako samostatné téma se balada ve výtvarném umění objevuje od romantismu. Je neseno snahou vyjádřit baladické ovzduší a prostředí především šerosvitem nebo ponurostí krajiny, do níž bývají zasazeny obrysy baladických postav; baladičnost většinou splývá s tajuplným světem kouzelné pohádky—tak je tomu například v obrazech českého malíře *Hanuše Schwaigra*. Kresba a malba na téma sociální mívá vedle realisticky věcného způsobu podání i podobu vizionářských zkratk baladického ladění.

Životnost balady jako tématu a názorového postoje je tedy dokazována ve všech druzích umění. Bezesporu nejvlastnější je jí však slovo básníka, ať už ve formě klasického verše vázaného nebo moderního verše volného. V současné době se s baladou setkáváme v tvorbě téměř všech literatur.

Obsah

<i>Než začnete číst</i>	5
BALADA LIDOVÁ	7
Píseň od pana Štemberka	15
/staročeská/	
Dobry mládec a říčka Smorodinka	18
/ruská bylina; přel. Petr Kříčka/	
Tatarské zajetí	20
/ruská; přel. Emanuel Frynta/	
Hasanaginica	21
/srbocharvátská; přel. František Halas/	
<i>W. P. Ker: Balada... (citát)</i>	24
Dva havrani	25
/anglická; přel. Ivan Slavík/	
Dcera krále víl	26
/dánská; přel. Jaroslav Bílý/	
Sven z ostrova	28
/dánská; přel. Ladislav Heger/	
Král Renaud	30
/francouzská; přel. Hanuš Jelínek/	
<i>O. Zilynskyj: Vývoj lidové balady... (citát)</i>	33
Krakovanka, král a kat	34
/polská; přel. Vlasta Dvořáčková/	
Smutná svatba	36
/lužickosrbská; přel. Jarmila Urbánková/	
Oženila matka nechtíc svého syna	38
/ukrajinská; přel. Marie Marčanová/	
Sestra travička	40
/ruská; přel. Jana Štroblová/	
<i>J. Horák: Píseň lásky... (citát)</i>	41
Zakletá dcera /česká/	42
Utonulá /česká/	44
Sírotek /česká/	47
Lesy černé	50
/slovenská; přel. Emil Charous/	
Myjavo, Myjavo	52
/slovenská; přel. Emil Charous/	
V tem hrozenském poli /moravská/	54

Truchlivý konec lásky	55
/česká sentimentální/	
Nová píseň všem bohatým rodičům na světlo vydaná	57
/česká kramářská/	
<i>I. Olbracht: A právě zde... (citát)</i>	60
Zakukala žezulice	61
/zakarpatská; přel. Ivan Olbracht/	
Na nitranském zámku	62
/slovenská; přel. Karel Plicka—František Volf/	
Divoký hoch z kolonií	64
/australská, přel. Hana Žantovská/	
Kovbojův nářek	66
/americká; přel. Jiří Valja/	
<i>W. W. Lawrence: Písňe západoamerických kovbojů... (citát)</i>	68
Šen chlapce vrátkaře aneb Výbuch na dole ve Westmooru	69
/anglická kramářská; přel. Jiří Valja/	
Havíři	71
/česká dělnická/	
Důl Nelson	73
/česká dělnická/	
BALADA UMĚLÁ	75
G. A. Bürger: Lenora	82
/přel. Jindřich Pokorný/	
<i>V. Jirák: Vidíme sedmnáctý a osmnáctý věk... (citát)</i>	90
J. W. Goethe: Král duchů	91
/přel. Otokar Fischer/	
L. Uhland: Dceruška hostinské	93
/přel. Ivan Slavík/	
<i>F. Chudoba: Na pastviskách... (citát)</i>	94
W. Scott: Pyšná Maisie	95
/přel. Bohumila Grögerová/	
J. Keats: La belle dame sans merci	96
/přel. Bohumila Grögerová/	
E. A. Poe: Annabel-Lee	98
/přel. Vítězslav Nezval/	
H. W. Longfellow: Staré hodiny na schodech	100
/přel. Rudolf Havel/	
<i>J. W. Goethe: V baladě je něco tajemného... (citát)</i>	103
H. Heine: Lorelei	104
/přel. František Hrubín/	
F. von Hebbel: Hoch v pustině	105
/přel. Emanuel Frynta/	
E. Mörike: Přízraky na Mummelsee	108
/přel. Ivan Slavík/	
N. Lenau: Tři	110
/přel. Jiří Mulač/	
<i>G. W. F. Hegel: Balady obsahují... (citát)</i>	111

A. S. Puškin: Rusalka	112
/přel. Emanuel Frynta/	
M. J. Lermontov: Sen	114
/přel. Josef Hora/	
T. H. Ševčenko: Rusalka	115
/přel. Zdenka Bergrová/	
J. Slowacki: Balada	117
/přel. Vlasta Dvořáčková/	
F. L. Čelakovský: Toman a Lesní panna	119
K. J. Erben: Vrba	123
J. Neruda: <i>Erben je básníkem naším nejčestějším... (citát)</i>	128
J. Král: Květ	129
/přel. Vladimír Holan/	
J. Arany: Paní Agnes	131
/přel. Kamil Bednář/	
S. Petöfi: Šenkýřka milovala beřára	135
/přel. Kamil Bednář/	
J. Neruda: Balada dětská	136
<i>O vzniku Nerudovy Balady dětské</i>	138
P. Országh-Hviezdoslav: Zuzanka Hrašková	139
/přel. Jiřina Kintnerová/	
M. Konopická: Zvony	142
/přel. Vlasta Dvořáčková/	
Ch. Cros: Varhany	144
/přel. O. F. Babler/	
A. Rimbaud: Spáček v úvalu	146
/přel. Vítězslav Nezval/	
P. Verlaine: Sentimentální rozhovor	147
/přel. František Hrubín/	
M. Maeterlinck: Píseň	148
/přel. O. F. Babler/	
V. G. Bělinskij: <i>Epická a lyrická poezie... (citát)</i>	149
J. Vrchlický: Hrabě Breda	150
J. V. Sládek: Hornická balada	152
P. Bezruč: Maryčka Magdónova	155
J. Wolker: Balada o očích topičových	157
F. X. Šalda: <i>Mezi dobrou tradicí a tvořivostí není rozporu... (citát)</i>	160
E. Ady: Stará Kúnová	161
/přel. Kamil Bednář/	
M. Gilliams: Balada	162
/přel. Jindřich Pokorný/	
B. Engels: <i>Odbojný vzrůst dělnické třídy... (citát)</i>	163
R. Kipling: Balada o krčmě rybářské	164
/přel. Otokar Fischer/	
J. Masfield: Španělské vody	168
/přel. Ivan Slavík/	
D. Andersson: Šumařova poslední cesta	170
/přel. Libor Štukavec/	
J. Vrchlický: <i>Prostředí severu... (citát)</i>	172

P. Fort: Žalozpěv nad bílým koníkem	173
/přel. Vladimír Mikeš/	
O. Župančič: Bělokraňská dívka	174
/přel. O. F. Babler/	
B. Lešmian: Milenci	175
/přel. Jan Pilař/	
V. Dyk: Jarní balada	176
I. Krasko: Balada	177
/přel. Ludvík Kundera/	
G. Apollinaire: Lorelaj	178
/přel. Gustav Franc/	
V. Nezval: Neznámá ze Seiny	180
J. Hora: Balada v hnědi	184
K. I. Gałczyński: Balada o dvou sestrách	188
/přel. Jan Pilař/	
G. N. Pospělov: <i>Stupeň tragična... (citát)</i>	190
N. Asejev: Modří husaři	191
/přel. Jan Zábrana/	
N. Tichonov: Balada o modré obálce	194
/přel. Kamil Bednář/	
<i>Ke vzniku Smrekovy Balady polské</i>	197
J. Smrek: Balada polská	198
/přel. Emil Charous/	
J. Urbánková: Nehoří už vatry	200
Z. Herbert: Dvě krůpěje	201
/přel. Vlasta Dvořáčková/	
M. Ogden: Balada o katovi	202
/přel. Jan Zábrana/	
O. Králík: <i>... styl je věc živá... (citát)</i>	207
A. Achmatovová: Sivooký král	208
/přel. O. F. Babler/	
G. Mistralová: Balada o mrtvém nevěrníkovi	209
/přel. Ivan Slavík/	
F. García Lorca: Překvapení	210
/přel. Ilja Bart/	
E. B. Lukáč: Balada	211
/přel. Emil Charous/	
L. Novomeský: Balada o štěstí	212
/přel. Emil Charous/	
T. Rózewicz: Měsíc svítí	213
/přel. Vlasta Dvořáčková/	
F. Halas: Balada	214
J. Hrabák: <i>Romantický hrdina... (citát)</i>	215
<i>Než se rozejdeme</i>	216
<i>Budete-li „vtaženi do hry“</i>	240
<i>O baladách lidových</i>	243
<i>O autorech balad umělých</i>	249
<i>Slovníček cizích slov a vysvětlivek</i>	275